

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสังคมและชุมชน ในพื้นที่เสี่ยง*

THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON SOCIETY AND COMMUNITIES IN VULNERABLE AREAS

สารกา ตาลชัย

Sathaka Tanchai

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

Roi Et Secondary Educational Service Area Office, Thailand, Thailand

Corresponding author E-mail: sathaka101@gmail.com

วันที่รับบทความ : 1 เมษายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 30 เมษายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 30 เมษายน 2568

Received 1 April 2025; Revised 30 April 2025; Accepted 30 April 2025

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่ชายฝั่ง เกาะต่ำ และพื้นที่ที่มีภาวะภัยแล้ง การศึกษานี้เน้นไปที่ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนเหล่านี้ โดยเฉพาะในแง่ของการเพิ่มความถี่และความรุนแรงของเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้ว การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล และการเปลี่ยนแปลงในผลผลิตทางการเกษตร ชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงต้องเผชิญกับการย้ายถิ่นฐาน การทำลายล้างของโครงสร้างพื้นฐาน และความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชน นอกจากนี้ยังมีความไม่เสมอภาคในด้านสังคมที่เพิ่มมากขึ้น โดยกลุ่มคนที่ยากจนและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มักจะได้รับผลกระทบมากที่สุด การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจำเป็นต้องมีการสร้างความเข้มแข็งในโครงสร้างพื้นฐานและการ

Citation:

* สารกา ตาลชัย. (2568). ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยง. วารสารกวีานพะเยา, 2(2), 36-45.

Sathaka Tanchai. (2025). The Impact of Climate Change on Society and Communities In Vulnerable Areas. Journal of Kwan Phayao, 2(2), 36-45;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

สนับสนุนจากรัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ เพื่อช่วยลดผลกระทบและเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับชุมชนเหล่านี้

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, ผลกระทบทางสังคม, ชุมชนในพื้นที่เสี่ยง

Abstract

Climate change is a significant issue of the 21st century, with severe impacts on society and communities in vulnerable areas such as coastal regions, low-lying islands, and drought-prone areas. This study focuses on the effects of climate change on the social and economic aspects of these communities, particularly in terms of the increasing frequency and intensity of extreme weather events, rising sea levels, and changes in agricultural productivity. Communities living in high-risk areas are faced with displacement, the destruction of infrastructure, and economic instability, all of which affect the quality of life and public health. Additionally, social inequalities are exacerbated, with impoverished groups and ethnic minorities often bearing the brunt of the impacts. Adapting to climate change requires strengthening infrastructure and support from governments and organizations to help mitigate the effects and enhance the resilience of these communities.

Keywords: Climate change, Social impacts, Vulnerable communities

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น พื้นที่ชายฝั่ง เกาะต่ำ และพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งที่มีความรุนแรง การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิทั่วโลกและการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบสภาพอากาศที่นำไปสู่การเกิดเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้วอย่างถี่ขึ้น เช่น พายุฝนที่รุนแรง น้ำท่วม และภัยแล้ง ซึ่งมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในพื้นที่ดังกล่าว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2563).

ชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงต้องเผชิญกับผลกระทบที่รุนแรงต่อเศรษฐกิจ การเกษตร และการดำรงชีวิตประจำวัน การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลทำให้พื้นที่ชายฝั่งถูกกัดเซาะและมีความเสี่ยงต่อการถูกท่วมขัง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและปริมาณฝนทำให้การเกษตรประสบปัญหาผลผลิตลดลง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงทางอาหารและความยากจน นอกจากนี้ การย้ายถิ่นฐานของประชากรจากพื้นที่เสี่ยงยังเพิ่มความท้าทายด้านการจัดการทรัพยากรและการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (สถาบันวิจัยสิ่งแวดล้อมไทยม 2564)

การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการเข้าใจถึงผลกระทบเหล่านี้สามารถนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการปรับตัวและการสร้างความยืดหยุ่นให้กับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ การลดความเสี่ยงและส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาวเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้สังคมสามารถรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาและความยั่งยืนของสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อหลายด้าน ทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพ โดยมีบทบาทที่สำคัญดังนี้ (นันทวัน ชัยเลิศ, 2565)

1. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศ เช่น การละลายของน้ำแข็งในขั้วโลก การกัดเซาะของชายฝั่งทะเล และการสูญเสียดินพืชและสัตว์เนื่องจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของปริมาณฝน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้สมดุลทางธรรมชาติถูกรบกวน และอาจส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

2. ผลกระทบทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดความท้าทายทางสังคม เช่น การย้ายถิ่นฐานของประชากรจากพื้นที่เสี่ยงภัย การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการ

ดำรงชีวิต เช่น น้ำสะอาดและอาหาร ส่งผลให้เกิดความยากจนและความไม่เสมอภาคทางสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มคนยากจนและกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาจไม่สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งในระดับบุคคลและระดับประเทศ เช่น การลดลงของผลผลิตทางการเกษตรจากภัยแล้ง น้ำท่วม หรือการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรและอุตสาหกรรมที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในบางพื้นที่ เช่น เกาะที่เสี่ยงต่อการจมน้ำ

4. ผลกระทบต่อสุขภาพ

ความเปลี่ยนแปลงในสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพของมนุษย์ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิทำให้เกิดคลื่นความร้อนที่เป็นอันตราย และการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ เช่น มาลาเรีย ไข้เลือดออก และโรคทางเดินหายใจ เช่น โรคหอบหืดและปอดอักเสบ (O'Brien, K. L., et al, 2007)

5. บทบาทในการส่งเสริมการปรับตัว

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศบ่งชี้ถึงความจำเป็นในการปรับตัวของชุมชน โดยการใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ทนทานต่อภัยพิบัติ การใช้เทคโนโลยีที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการเพิ่มความรู้และการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้

สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีบทบาทที่สำคัญและกว้างขวางในหลายด้านของสังคม การรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้จำเป็นต้องมีการวางแผนและการดำเนินการที่รอบคอบเพื่อสร้างความยืดหยุ่นและป้องกันผลกระทบในอนาคต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยง

การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยงมีหลายแนวคิดและทฤษฎีที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจผลกระทบเหล่านี้ได้ โดยแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวช่วยในการอธิบายและทำให้เห็นภาพรวมของปัจจัย

ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัว การฟื้นฟู และการสร้างความยืดหยุ่นให้กับชุมชนในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญดังนี้ (Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), 2022)

1. ทฤษฎีการปรับตัว (Adaptation Theory)

ทฤษฎีการปรับตัวเน้นการศึกษาวิธีการที่ชุมชนและบุคคลต่าง ๆ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้สามารถลดผลกระทบหรือสร้างความยืดหยุ่นในการดำเนินชีวิต ตัวอย่างเช่น การปรับเปลี่ยนวิธีการเกษตรเพื่อรับมือกับภาวะภัยแล้ง หรือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถทนต่อภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทฤษฎีนี้ช่วยให้เข้าใจกระบวนการที่ชุมชนต้องใช้ในการปรับตัวและกลยุทธ์ที่สามารถใช้ในการลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

2. ทฤษฎีความยืดหยุ่น (Resilience Theory)

ทฤษฎีความยืดหยุ่นในบริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเน้นการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของชุมชนในการฟื้นฟูจากภัยพิบัติหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ชุมชนที่มีความยืดหยุ่นจะสามารถรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น และกลับสู่สภาวะปกติได้เร็วขึ้น ตัวอย่างเช่น การสร้างเครือข่ายการสนับสนุนในชุมชน การฝึกอบรมทักษะในด้านการรับมือกับภัยพิบัติ หรือการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงในชุมชน

3. ทฤษฎีความเสี่ยง (Risk Theory)

ทฤษฎีความเสี่ยงเน้นการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เสี่ยง ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงและการตัดสินใจในการจัดการความเสี่ยง เช่น ความเสี่ยงจากการน้ำท่วม การพายุ หรือภัยแล้ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน

4. ทฤษฎีการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Theory)

ทฤษฎีการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิธีการพัฒนาในชุมชนที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

แนวคิดนี้เน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้การพัฒนาของชุมชนในพื้นที่เสี่ยงไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสามารถคงความยั่งยืนในอนาคตได้

5. ทฤษฎีความไม่เสมอภาค (Inequality Theory)

ทฤษฎีความไม่เสมอภาคให้ความสำคัญกับการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากความไม่เสมอภาคในสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในแง่ของการเข้าถึงทรัพยากรในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การเข้าถึงการศึกษา ทรัพยากรทางการเงิน และเทคโนโลยี ที่ช่วยในการรับมือกับภัยพิบัติ ทฤษฎีนี้ช่วยให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงและการรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มคนยากจนและกลุ่มชนกลุ่มน้อยที่มักจะได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

6. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change Theory)

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมช่วยอธิบายกระบวนการที่สังคมและชุมชนจะต้องปรับตัวเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนค่านิยม พฤติกรรม และโครงสร้างของสังคมเพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้นได้ (Warner, K., et al., 2010).

ทฤษฎีและแนวคิดเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยง โดยการใช้ทฤษฎีเหล่านี้สามารถช่วยให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องออกแบบกลยุทธ์ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

บทบาทของผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยง

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบทั้งในเชิงลบและเชิงบวกต่อชุมชนที่อาศัยในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น พื้นที่ชายฝั่ง เกาะต่ำ และพื้นที่ที่มีภาวะภัยแล้ง การเข้าใจบทบาทและผลกระทบเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการวางแผน

และการจัดการเพื่อสร้างความยืดหยุ่นให้กับชุมชนและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (Adger, W. N., et al, 2005).

1. ผลกระทบด้านการสูญเสียที่อยู่อาศัยและการย้ายถิ่นฐาน

การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลและการเกิดพายุรุนแรงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งและเกาะต่ำต้องเผชิญกับการสูญเสียที่อยู่อาศัยและการย้ายถิ่นฐาน ชุมชนเหล่านี้ต้องเผชิญกับความท้าทายในการหาที่อยู่อาศัยใหม่และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังเกิดความเสี่ยงด้านการขาดแคลนทรัพยากรและการเสียสภาพแวดล้อมที่ทำให้การดำเนินชีวิตในชุมชนเป็นไปได้ยากขึ้น

2. ผลกระทบทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาหาร

ชุมชนที่พึ่งพิงการเกษตรและการประมงเป็นหลักจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม และอุณหภูมิที่สูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง และทรัพยากรทางทะเลถูกทำลายจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิและกรดในมหาสมุทร ภาวะนี้ทำให้ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงต้องเผชิญกับปัญหาความมั่นคงทางอาหารและการยากจน

3. ผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชน

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่เสี่ยง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีสุขภาพอ่อนแอ เช่น เด็กและผู้สูงอายุ อุณหภูมิที่สูงขึ้นและการเพิ่มขึ้นของความถี่ของพายุและน้ำท่วมทำให้เกิดโรคที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ เช่น โรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจ การแพร่ระบาดของโรคมalaria และไข้เลือดออก รวมถึงโรคที่มาจากน้ำท่วมและน้ำเสีย เช่น โรคท้องร่วง

4. ผลกระทบทางสังคมและความไม่เสมอภาค

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อยและกลุ่มประชากรที่มีการเข้าถึงทรัพยากรจำกัด เช่น ผู้หญิง ขาวชนบท และกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มเหล่านี้มักจะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติและการขาดแคลน

ทรัพยากรอย่างรุนแรงกว่า เนื่องจากขาดโอกาสในการเข้าถึงความช่วยเหลือ การศึกษา หรือ เทคโนโลยีในการปรับตัว

5. การสร้างความยืดหยุ่นและการปรับตัวของชุมชน

การเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับชุมชนในพื้นที่เสี่ยงเป็นวิธีการที่สำคัญในการรับมือกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ชุมชนที่สามารถปรับตัวได้ดีจะมีความสามารถในการฟื้นฟูหลังจากภัยพิบัติและลดผลกระทบที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ทนทานต่อภัยพิบัติ การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรที่ทนทานต่อสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง และการเสริมสร้างความรู้และการศึกษาด้านการจัดการความเสี่ยง United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), 2019)

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยงไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบทางกายภาพและเศรษฐกิจ แต่ยังมีผลกระทบทางสังคมและสุขภาพที่สำคัญ ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวและปรับตัวเพื่อรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ การพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างความยืดหยุ่นและการปรับตัวให้กับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการลดผลกระทบและเพิ่มความสามารถในการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สรุป

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยง โดยเฉพาะในพื้นที่ชายฝั่ง เกาะต่ำ และพื้นที่ที่มีภัยแล้ง ชุมชนเหล่านี้ต้องเผชิญกับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศ เช่น การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล การเกิดพายุรุนแรง และการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่ส่งผลต่อการเกษตร

1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมและการประมง ซึ่งทำให้ผลผลิตลดลง ส่งผลกระทบต่อรายได้ของชุมชนที่พึ่งพาอาชีพเหล่านี้ รวมถึงการขาดแคลนทรัพยากรพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต

2. การย้ายถิ่นฐานและการสูญเสียที่อยู่อาศัย การเพิ่มขึ้นของน้ำทะเลและภัยพิบัติต่าง ๆ ทำให้ชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งและเกาะต่ำต้องเผชิญกับการสูญเสียที่อยู่อาศัยและการย้ายถิ่นฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ

3. ผลกระทบต่อสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดคลื่นความร้อน ภัยพิบัติจากน้ำท่วม และโรคที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เช่น โรคจากน้ำเสีย และโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจ

4. ความไม่เสมอภาคทางสังคม ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความแตกต่างกันตามกลุ่มประชากร กลุ่มที่ยากจนและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มักได้รับผลกระทบมากที่สุด เพราะขาดแคลนทรัพยากรและไม่สามารถปรับตัวได้เร็ว

5. การเสริมสร้างความยืดหยุ่น ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงต้องพัฒนาความยืดหยุ่นในการรับมือกับภัยพิบัติ โดยการเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ทนทานและเพิ่มความรู้ในการปรับตัวเพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

โดยรวมแล้ว การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและชุมชนในพื้นที่เสี่ยง จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมและสร้างความยืดหยุ่นในชุมชนเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- นันทวัน ชัยเลิศ. (2565). การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่ชายฝั่งทะเลไทย. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 12(3), 45-58.
- สถาบันวิจัยสิ่งแวดล้อมไทย. (2564). *การปรับตัวของชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสิ่งแวดล้อมไทย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2563). *ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสุขภาพและสังคมไทย*. สสส. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- Adger, W. N., et al. (2005). Social resilience to climate change. *Global Environmental Change*, 15(3), 347-360.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). (2022). *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability*. Cambridge University Press.

O'Brien, K. L., et al. (2007). The politics of adaptation: A research agenda. *Global Environmental Change*, 17(1), 1-19.

United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). (2019). *The Impacts of Climate Change on Vulnerable Communities*. UNFCCC.

Warner, K., et al. (2010). Adaptation to climate change in vulnerable communities. *Environmental Science & Policy*, 13(5), 348-357.